

REDNOSTVO ZARJE (je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8, karnar I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. ugodne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

AROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za 10.000, Ogrsko in Bosno K 21.00, polletna K 10.00, četrtletna K 5.00, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.00.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna pettvetrtica 30 vin., pogojen prostor, poslana v in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 658. V Ljubljani, v četrtek dne 14. avgusta 1913. Leto III.

Sodrug Avgust Bebel — mrtev!

Iz Berlina prihaja huda vest: Senior in vodja nemške socialne demokracije, poslanec Avgust Bebel je mrtev. Mogočnega bojovníka velenadarnega voditelja proletarske armade ni več med živimi. Povsod, kjer je znana nemška moderna delavstva, poznajo ime Avgusta Bebla, povsod bo napravila vest o njegovi smrti najgloblji vtisk. Z Beblom odhajajo iz življenja osebnost, kakršnih se poraja malo; in njih sledovi ostajajo neizbrisni v življenju in v zgodovini. Bebel ni bil le član socialno demokratične stranke in njen odlični praporek; z njim zapuščajo tudi krepka, značajna in zanimiva individualnost ta svet. In četudi je socialna demokracija organizacija, ki črpa svojo moč iz ljudskih množic in ne more biti v svojem razvoju in napredku odvisna od posameznih oseb, zapusti Beblu odhod vendar vzlet, ki se ne bo dala meni nič tebi nič zamenjati.

Nemška socialna demokracija je srečna, ker je imela za vse potrebe teorije in prakse vedno odlične moči. Strogo znanstveno delo Karla Marksa, ki ga resna veda čimdalje bolj priznava in vpoštevaja, je izvedlo delavstvo iz utopičnih stremiljenj na polje realnega dela, za katero mu je podalo trdno podlago, ki je v svojih glavnih delih še danes nepremakljiva, četudi je poznejši študij v tej in oni podrobnosti napravil korekturo. Pomagal mu je pri tem delu Friedrich Engels, in ko je Marks zatislil oči, je Engels sam nadaljeval, kar sta skupno započela. V Ferdinandu Lassallu je našlo nemško delavstvo ognjevitga agitatorja in genialnega organizatorja, ki je v tisočih delavskih srcih razgalil bojovitost in v tisočere delavske duše vnesel samozavest, brez katere ni zmage.

V Nemčiji je dozorela teorija socializma; Nemčiji je nastala mogočna organizacija socialno demokratične stranke, ki je postala vzor vsej novi internacionali. In srečna usoda je pripadala tudi zanaprej stranki ljudi, s katerih delom se je kljub najtežjim oviram, najhujšim protikom razvijala, da je danes najmočnejša stranka v Nemčiji.

Med možmi, ki so posvetili svoje življenje socialni demokraciji in stojčar na prvih mestih vodilni nemški proletariati do moči in ugleda, je bil Avgust Bebel eden prvih. Prvi pa je bil med tistih, ki so se naravnost iz proletariata povzpeli na odgovorna mesta in naposled vodstvo stranke. Marx, Engels, Lasalle — vsi so bili akademiki. Med delavstvo jih je privedlo isto znanstveno spoznanje, da je socialno pravašanje problem vseh problemov in da se tore ne iz proletariata organizirati ona revolucionarna armada, ki ima človeški svet postaviti na druge, trdnjše in pravičnejše temelje. Bebel pa ni imel sreče sistematičnih nauk, ki bi mu bili olajšali spoznanje in ga kot dobri pomočniki spremljali pri poznejšem delu. Prišel je iz delavstva, in vse svoje znanje si je moral prirediti z lastnim trudom, kot samouk, ki mora vedno navodila zajemati sam iz sebe. Kdor pa je čital Beblve spise, kdor pozna njegove sijajne govore v nemškem državnem zboru, na strankinih zborih nemške socialne demokracije in na kongresih social. internacionale, pa mora občudovati bogato, mnogostransko znanje, ki ga je pridobil nekdanji strgarski pomočnik v najneugodnejših okoliščinah. Kot pisatelj in kot politik je prišel Bebel v prve vrste na nemškem, in tudi najodločnejši nasprotniki ne spregledajo njegovega velikega pomena.

Bebel ni prišel kot socialni demokrat na svet. Pač pa je bilo njegovo srce revolucionarno že v prvih letih mladosti. To je bila takorekoč njegova dedščina. V dobi njegove mladosti so privlačili uporne duše nacionalni ideali. Zedinjenje razkosane Nemčije, ki od samih mej do dinastij ni mogla nikamor, je tem bolj navduševalo vsa idealna srca, ker je vsa reakcija značevala to stremiljenje za zločin in preganjanje njegovega velikega pomena.

Bebel ni prišel kot socialni demokrat na svet. Pač pa je bilo njegovo srce revolucionarno že v prvih letih mladosti. To je bila takorekoč njegova dedščina. V dobi njegove mladosti so privlačili uporne duše nacionalni ideali. Zedinjenje razkosane Nemčije, ki od samih mej do dinastij ni mogla nikamor, je tem bolj navduševalo vsa idealna srca, ker je vsa reakcija značevala to stremiljenje za zločin in preganjanje njegovega velikega pomena.

Bebel ni prišel kot socialni demokrat na svet. Pač pa je bilo njegovo srce revolucionarno že v prvih letih mladosti. To je bila takorekoč njegova dedščina. V dobi njegove mladosti so privlačili uporne duše nacionalni ideali. Zedinjenje razkosane Nemčije, ki od samih mej do dinastij ni mogla nikamor, je tem bolj navduševalo vsa idealna srca, ker je vsa reakcija značevala to stremiljenje za zločin in preganjanje njegovega velikega pomena.

triot in demokrat sta ji bila identična pojma, ječa in trdnjava pa edino primerno bivališče.

Avgust Bebel je res doživel politično zedinjenje Nemčije. Ali to se je izvršilo vse drugače, nego je bil mladenič pričakoval. On je mislil, da bo uresničenje njegovega ideala plod boja demokracije z reakcijo. Pred očmi mu je bila svobodna Nemčija brez neštetihih dinastij, Nemčija, v kateri bo vladalo ljudstvo in dajalo zgled celemu svetu, bodreč ostale narode s svojim primerom, da se osvobodijo. Že takrat je v Beblu duši živel ideja svobodnih in zedinjenih narodov vse Evrope.

Ali Bismarkova Nemčija se je porodila na drugačen način. Ne proti njihovim tiranom, temveč proti francoskemu narodu je povedel nemška plemena v boj in s falsificiranim brzojavom je izsilil vojno. To ni bila metoda, na katero je bil mislil Bebel. In ta politika krvi in železa ga je takoj prve dni odtujila državi, po kateri je bil hrepenel vsa svoja mlada leta. Od premagane Francije je nova Nemčija izsilila Alzacijo in Loreno. Takrat je vstal Bebel in z vsem svojim živim temperamentom, z vso svojo sijajno zgovornostjo je obsodil ta rop svoje domovine nad Francijo. Bismarkova Nemčija pa se je maščevala — njemu in Liebknechtu — z onim sredstvi, ki jih je prevzela iz predmarčne dobe: S sodiščem in z ječo. Nekdanji patriot Bebel je bil veleizdajalec.

To ga ni presenetilo, kajti Bebel je med tem že našel rešitev uganke: Spoznal je, da je vse gorje sedanjega sveta utemeljeno v socialnih razmerah, v bridkih izkušnjah življenja je pravično našel resnico, ki jo je bil Marx teoretično razvil, da so politične razmere le vrhna zgradba na fundametu gospodarskih razmer. Demokrat Bebel je postal socialni demokrat.

Od tega časa je imela Bismarkova politika malo tako odločnih, pogumnih in učinkovitih nasprotnikov kakor Bebla. V boju z Bismarkovo zunanjo in notranjo politiko je rasla Beblova moč. Pretrpel je dobo socialističnega zakona, s katerim je mislil železni Bismark zatreti socializem in potepati socialno demokracijo. Ali to delo je bilo tudi nemškemu velikemu pretežko. Z nezasišeno brutalnostjo je preganjal vse, kar je bilo socialističnega. Policijski izgoni, konfiskacije, zapor, gospodarsko uničevanje — vse so poizkusili Bismarkovi biriči; ali dan je prišel, ko je mlad Viljem, čigar dedu je bil železni kancelar pridobil cesarsko krono, vrgel Bismarka med staro železo, preganjanja in uničevanja socialna demokracija pa je nadaljevala svojo zmagoslavno pot kljub Bismarku in Viljemu.

Bebel pa je bil v vseh bojih aktiven vojak in vojskovodja. S peresom in v parlamentu se je vojskoval. In če je danes nemška socialna demokracija ogromna organizacija, ki ponosno lahko trdi, da ima pretežno večino naroda pod svojo zastavo, če zastopa nemške delavce danes 111 socialističnih poslancev v berlinskem državnem zboru, če je stranka očito na poti do politične moči, ima Bebel za to velikanske zasluge, ki jih bo šele bodočnost popolnoma ocenila.

Bebel je bil ljubljene nemškega delavstva. Lahko se pravi, da ga v Nemčiji ni tako popularnega človeka, kakor je bil Bebel. Starim in mladim so se oči zakresile, če so le slišali njegovo ime. Shod, na katerem je Bebel govoril, je bil vedno izreden dogodek in nobena dvorana ni bila dovolj velika za zbor, na katerih je on nastopal. Pa vendar ni bil nikdar demagog. Popularnosti ni iskal; ta je prišla sama. Delavci so poznali njegovo delo, čeprav ni hodil z njim na semenj. In ker so znali oceniti, koliko je storil za stranko, so ga ljubili kakor očeta.

Velik je bil Beblu pomen v internacionali. Nobenega svetovnega socialističnega kongresa ni bilo brez Beblve udeležbe in na vsakem je igral veliko vlogo, ker so bile povsod znane njegove bogate izkušnje.

Kakor so ga pristaši ljubili, tako so ga nasprotniki spoštovali. S pravim viteštvom si je pridobil splošen ugled. Kajti kakor je bil odločen in neodnjenljiv v svojih načelih, tako je bil ob vsej enerģiji in neustrašenosti pošten v boju, in nikdar se ni posluževal nedostojnega ali dvomljivega orožja. Njegova objektivnost je bila tako brezmejnja, da so ga nelojalni nasprotniki včasih celo hoteli izigravati proti stranki, trgajoči iz celih del posamezne stavke in napeljujoči s to znano nepošteno metodo vodo na svoj mlin. Tako so hoteli napraviti iz njegovega, najodločnejšega zagovornika miru med narodi za — militarista, ker je dejal, da bi še on vzel puško na svoje stare rame, če bi bila svoboda domovine res v nevarnosti. Tako so ga hoteli klerikalci izrabljati zoper svobodno misel, ker je v svojih spisih priznaval zasluge, ki si jih je v preteklih časih tuptam pridobila cerkev. Seveda so pri takih citatih previdno

zamolčali Beblovo kritiko vsega sistema, katere niso mogli izpremeniti posamezne iztrgane, od organske zveze ločene besede.

Sovražniki, pa tudi polovičarski prijatelji socialne deokracije, takozvani simpatizanti, so očitali Beblu »ortodoksijo« in »dogmatičnost«. Ta sodba je bila skrajno zgrešena, in izreči jo je mogel le tisti, ki ni dobro poznal Beblovega delovanja. Seveda je med socialno demokracijo in med buržvaznimi strankami razlika. Politična organizacija proletariata je ustanovljena na podlagi temeljnih načel, katerih ne more in ne sme nikdar zatajiti, če noče izgubiti svojega pravega značaja. V najljutejšem boju morajo oči vedno ostati uprte v cilj, ki ga mora delavstvo doseči, ako hoče zmagati in se osvoboditi. In strogo vpoštevanje fundamentalnih načel je tem nujnejše, ker se na poti do cilja tem bolj množe vabe, čim bolj narašča moč proletariata. Pri sprejemanju dnevnih uspehov pa je treba vedno vprašati, če približujejo delavstvo cilju, ali ga zadržujejo na poti, ali pa celo odvajajo od nje.

V tem je bil Bebel vedno strog sodnik in vedno je rajši žrtvoval privzorične rezultate, kakor da bi bil socialistično vino mešal s kapitalistično vodo. To mu je pribavilo veliko sovražnikov v krogih, ki so želeli pomoči socialnih demokratov za svoje namene. Ali za nemško socialno demokracijo je bila prava sreča, da je stal Bebel vedno na straži.

Njegova načelna neodnjenljivost in bojovita odločnost ga pa nikdar ni zaslepljevala in ni napravila iz njega starokopitneža. To že zaradi tega ni bilo mogoče, ker je bil Bebel kljub svoji beli glavi v srcu mlad in je imel vedno odprte oči za življenje in za njegove potrebe. Bil je učitelj, ali tudi sam se je učil vse do svojih starih let. Nikdar ni sodil prenačljeno in vse, kar je dejal je utemeljeval. V načelih dosleden, v taktiki premišljen, tako je vršil svoje ogromno delo za delavski razred in njega jasnejšo bodočnost.

Nemogoče je dovolj pravično oceniti čisto mednarodno mišljenje in delovanje Beblovo. Leta 1871., ko je protestiral proti aneksiji Alzacije in Lorene, ker jo je obsojal kot krivico zoper Francoze, je poplačal svoj čisti internacionalizem z dvema leti trdnjave. Ali to ga ni ustrašilo. Za enake pravice narodov se je venomer bojeval s peresom in na tribunah. Njegova neprizanesljiva kritika pruske protipoljske politike in hakatizma je sijajen dokument socialistične mednarodnosti. In nikdar ni priznal Nemčiji pravice do zatiranja in izkoriščanja nekulturnih afričanskih narodov; brezobzirno je nasprotoval nemški kolonialni politiki in z železno doslednostjo je bilal zločine belih kulturnoscev nad ubogimi zamorci. Če so se razmere v nemški Afriki vsaj deloma zboljšale, gre socialni demokraciji in Beblu za to velika zasluga.

Ogromno je delo, ki ga je Bebel izvršil v dolgi dobi svojega plodovitega življenja. Velikanska izguba za nemško socialno demokracijo je njegova smrt. Izguba pa je za proletariati vsega sveta; kajti ena armada je delavstvo vseh dežel v zgodovinskem boju zoper kapitalizem. Posredno ali neposredno učinkuje vsak uspeh in vsak poraz preko ožjih mej dežele. Delavstvo vsega sveta je črpalo velikanske koristi iz dragocenega Beblovega dela. Proletariat vsega sveta ga je izgubil in žaluje ob njegovi krsti.

Pokoj bodi pepelu velikega, dobrega moža!

Avgust Bebel je bil rojen dne 22. februarja 1840 v Kelmorajnu (Köln). Izučil se je za strgarja in se je že v mladih letih zanimal za delavska vprašanja. Leta 1860. je prišel kot pomočnik v Lipsko. Tam se je seznanil z raznimi agitatorji, ni pa prišel v socialno-demokratični krog. Njegova največja želja je bila takrat, postati samostalen. To mu je delalo velike težave, zakaj Saško je pač leta 1863. vpeljalo obrtno svobodo, toda on je v Lipskem veljal za inozemca in si je moral šele za 50 tolarjev, kar je bilo v tistem času zanj mnogo denarja, kupiti saksonsko državljanstvo. Leta 1864. je postal mojster in je moral kmalu izkusiti vse gospodarske bridkosti tega stanu, tembolj, ker so ga drugi mojstri sovražili zaradi njegovih poizkusov, izboljšati svojim pomočnikom položaj. Dajal jim je nekoliko boljše plačo in delali so pri njem pol ure manj, kot pa pri drugih mojstrih. Brez kapitala je bilo že tedaj skoraj nemogoče izhajati. Ko so pa podjetniki izpoznali njegovo delovanje med delavstvom, kjer je leta 1865. postal predsednik lipskega delavskega izobraževalnega društva in član stalnega odbora nemških delavskih društev, so dosegli, da se je njegova delavnica skoraj bojkotirala.

Še huje je postalo v letih 1870. in 1871., ko vsled vojne skoraj ni bilo dela. Pozimi sredi

vojne je prišel v preiskovalni zapor, kjer je sedel 102 dni. V tem času je delo popolnoma usahnilo.

Že leta 1867. je bil Bebel v okraju Glau-chau Meerane izvoljen v tedanji severonemški parlament, leta 1871. pa v novi nemški državni zbor. Od leta 1869. je bil sotrudnik lista »Der Volkstaat« v Lipskem.

Po končani vojni so se gospodarske razmere izboljšale. Miliarde, ki so prišle iz Francije v Nemčijo, so dajale nekaj časa tudi malim obrtnikom zaslužka. Zato so se pa poostriili politični boji. Bebel si je bil že priboril socialno-demokratično spoznanje. Javno je že izražal svoje simpatije za pariško »Komuno« in z vso svojo zgovornostjo je kritiziral Bismarkovo politiko, zlasti pa, da je Franciji vzel Alzacijo in Loreno. Zaraditega nastopa je bil obtožen veleizdaje in lipsko porotno sodišče ga je dne 26. marca 1862 sočasno z Liebknechtom obsodilo na 2 leti trdnjave; dne 6. julija je pa dobil še 9 mesecev ječe radi razžalitve nemškega cesarja. Dva in dvajset mesecev je odsedel v trdnjavi Hubertusburg.

Pozneje so ga nemška sodišča še večkrat preganjala in vsega skupaj je v nemških ječah preživel blizu 5 let. Te čase je vedno rabil za pisateljska dela, odnosno za pisateljske priprave. Leta 1889. je popolnoma opustil kupčijsko življenje ter se je popolnoma posvetil pisateljevanju, radi česa se je tudi leta 1890. preselil v Berlin.

Najbolj znana je njegova v neštetihih jezikih razširjena knjiga »Žena in socializem«. Izmed njegovih važnejših del je omeniti sledeča: »Nemška kmečka vojna z ozirom na najvažnejša socialna gibanja srednjega veka«, »Krščanstvo in socializem«, »Mohamedansko-arabska kulturna doba«, »Nedeljsko delo«, »Charles Fourier«. »O položaju pekovskihi delavcev« itd. Njegovo zadnje delo so spomini, ki jih je izdal v dveh knjigah pod naslovom »Iz mojega življenja«. Njegova »žena« je doživela petdeseto izdajo.

Curich, 13. Vodja nemške socialne demokracije državni poslanec Avgust Bebel je danes ponoči umrl v Passuggu v kantonu Graubünden. Pogreb bo v soboto.

Berlin, 13. Beblova hči Frida brzojavljaz vodstvu nemške socialno demokratične stranke, da je njen oče ponoči pokojno umrl.

Beblova zadnja pisma.

Berlin, 13. V soboto je dobilo vodstvo nemške socialno demokratične stranke od Bebla pismo, v katerem pripoveduje, da ga je zopet »vrag zgrabil za vrat«. Ko je prišel v Passugg, se je dobro počutil in tudi prve dni je še šlo. Zdaj pa prihaja že štiri dni zopet zastajanje krvi, ki ga ne pusti iz postelje in ga sili, da se izroča zdravnikom. Trije zdravniki iz treh različnih krajev so mu nasvetovali mir in kuro. Zdaj hoče še počakati, kaj poreče tukajšnji zdravnik. Tolaži ga, da ima otroke in vnuka pri sebi. Sicer pa upa, da bo kmalu zopet na nogah in pozdravlja prijatelje v stranki. — Danes, dve uri pred njegovo smrtjo, je prišlo pismo, v katerem naznanja, da je že izvršil svoje priprave za potovanje v Jenjo na strankin zbor.

Pogreb.

Berlin, 14. Beblovo truplo se prepelje iz Passugga v Curich. Tam bo pogreb v soboto popoldne. Truplo bo sežgano v curiškem krematoriju.

Beblov testament.

Berlin, 14. V svoji oporoki, ki je bila sestavljena lani v Schönebergu pri Berlinu, določa Bebel, da se ima njegovo truplo sežgati. Če tam, kjer ga dohiti smrt, ni uredeb za sežiganje mrličev, naj se truplo prepelje v tak kraj, kjer imajo krematorij. Kraj naj določi rod-bina in strankino vodstvo. Pepel naj se v žari ali skrinjici shrani v Curihu poleg pepela njegove žene.

Časopisi.

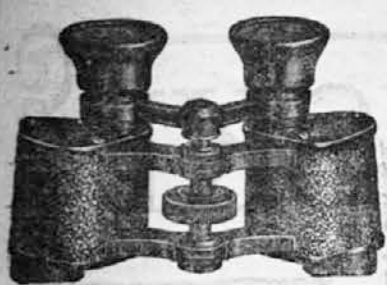
Berlin, 14. Vsi večerni časopisi, nacionalno liberalni, napredni in centurmski posvečajo Beblu izredno častne spominske članke. Pozornost zbujajo, ko mu posvečajo tudi »Kölnische Zeitung« zelo časten nekrolog.

Sožalje.

Berlin, 14. Od številnih strankinih organizacij, od bratskih strank, od parlamentarcev in drugih oseb prihajajo strankinemu vodstvu ves dan brzojavni in pisмени izrazi sožalja.

Zadnji javni nastop.

Na binkoštni ponedeljek je bila v Bernu v Švici medparlamentarna francosko-nemška konferenca v avli ondodnega vseučilišča. Francozi so poslali 110, Nemci pa 34 delegatov. Med temi je bil tudi Avgust Bebel. Časopisje je takrat poročalo, kako ginljiv, a obenem naydu-

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Selenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

— Strela. Iz St. Jurja ob Juž. žel. poročilo: Strela je udarila v gospodarsko poslopje Jakoba Mastnaka in je vžgala. Poslopje je popolnoma pogorelo.

Goriško.

— Nov uspeh v Nabrežini. Izpor v mramorni obrti »Cava Romana« v Nabrežini, o katerem smo poročali, se je končal s popolnim uspehom izprtih delavcev, in v ponedeljek dne 11. avgusta so klesarji zopet pričeli z delom. Izpor je nastal vsled muhavosti g. Wildija, ki danes obžaluje svoje postopanje. Njegovo kehanje smo slutili takoj po izbruhu gibanja, ker je g. W., čim je opazil, da delavstvo ne pozna »šale« izjavil, da je pogrešek od njegove strani. Delavstvo naj bi se vrnilo na podlagi te izjave na delo. Če bi bilo delavstvo sledilo njegovim besedam, bi dosegel g. Wildi tako svoj cilj. Ali delavstvo je imelo odprte oči in zaslonilo v svoji organizaciji. Ko mu je komisija vročila zahteve izprtega delavstva, je g. W. opustil svoj prvi up, pa je začel groziti s tožbo misleč, da bo s tem vznemiril delavstvo. Ali tudi s tem se je zmotil. Zahteve delavstva so bile sledeče: Dodatek k delovni pogodbi, veljavni od 1. februarja 1910. do 31. januarja 1914 za mramorsko obrt »Cava Romana« Hans Wildi v Nabrežini. Med prizadetimi strankami se je določilo sledeče: I. Dela, za katera ni mogoče sporazumno določiti cene, bodo vršili stalni delavci po dnevni plači. Ako ne bi bilo za tako delo dosti delavcev po dnevni plači, je vpoštevati sledeče tri kategorije plač in sicer: I. kategorija po 75 vin. na uro, II. kategorija po 70 vin. na uro, III. kategorija po 65 vin. na uro. Opomba. Zračunavalo se bo od trenutka, ko delavec odda komad. Dodatek. Za starejše delavce in za one, ki niso še zadosti zmožni, je veljavna prejšnja tarifa. II. 50dostotna višja plača delavcem, po dnevni plači. III. Cena se določa skupno med zastopnikom tvrdke in tremi od delavcev izvoljenimi zastopniki. IV. Za prenos takih komadov v delavnico, ki jih štirje delavci sami ne zmagajo, ima skrbeč tvrdka sama potem svojih težakov; temu delu prisostvuje tudi dotični delavec, ki ima komad izdelati. Splošne določbe. 1. Člani komisije, ki vodi gibanje kakor tudi druge delavce se ne morejo brez opravičenega vzroka odpustiti. 2. Pedstojeci dodatek stopa v veljavnost po končanem sedanjem gibanju ter velja do poteka omenjene pogodbe oziroma do veljavnosti nove pogodbe. — V Nabrežini, 9. avgusta 1913. — Za komisijo: Zamji Giusto, Čermelj Maks, Sirk Ivan, Lorenzutti Ferdinando, Bortolotti Adolf, Strgonšek Ivan. — Za zvezo delavcev s kamnom v Avstriji A. Ivančan, s. r. tajnik. — Za podjetje »Cava Romana« Hans Wildi. Heidler, s. r., ravnatelj. — Za danes bodi le omenjeno, da je bila ta pogodba po daljšem pogajanju obojestransko sprejeta in so delavci dosegli popoln uspeh. Nekoliko zanimivosti o tem gibanju povemo pa še v soboto.

Trst.

— Jugoslovanska socialistična mladina. Vsi člani so vabljani, da se danesljivo udeležijo sestanka, ki bo v petek 15. t. m. ob 3. pop. v gostilni »Internacional« via Boccaccio. Dnevni red: Ustanovitve tamburaš. zbora. Odbor.

— Koze v tržaški otroški bolnici. Iz Trsta nam poročajo, da so oboleli štirje otroci v tukajšnji otroški bolnici za kozami. Otroke so prenesli takoj v izolirno bolnico. Na kakšen način se je zanesla ta bolezen v bolnico, še ni pojasnjeno. Stanje dveh otrok je zelo opasno.

— Milonarjev konec. Na tržaškem občinskem pokopališču se je na grobnici svoje rodovine v tork zjutraj zastupil, milijonar Konstantin Cassab. Pokojni, ki se je napil fenilove kisline, je bil znan kot brutalen človek, ki je nečloveško pretepal in mučil svojo deset let staro edino hčerko. Sedaj bi bil zaradi tega obsojen, a se je sodil sam.

Zadnje vesti.

KAJ HOČE BERCHTOLD?

Dunaj, 14. Oficiozno poročajo, da Avstrija kljub ruskemu umikanju ne opusti svoje politike, ki je utemeljena v tem, da ponižanje Bolgarske ne more zagotoviti miru na Balkanu. Tudi osamljena se bo Avstrija trajno trudila preprečiti ponižanje in premočno zmanjšanje Bolgarske. (Če je Berchtold tako zvržen mož in tako vpliven, naj bi bil Grkom dejal kakšno

besedo zaradi Kavale, dokler je bil čas. Zdaj, ko so opravili brez njega, naj pa da mir.)

STAVKE.

Dunaj, 14. Stavka pri dunajskih špedicijskih tvrdkah je uspešno končana.

Moravska Ostrava, 14. V rudniku »Sophie« ki je last šleske premogokopne družbe, je 500 delavcev zaradi plačilnih zahtev zapustilo delo. Stavka je popolna.

Barcelona, 14. Dvestotridaset tekstilnih tovarn je še zaprtih. Število stavkajočih znaša 22.000. Po drugih industrijah se dela.

ODRIN.

Berlin, 14. Iz Carigrada javljajo: Bolgarski delegat Načović je obiskal več poslanikov, da bi poizvedel, kakšen vtisk je napravila turška nota na velesile. Nekateri poslaniki so izjavili, če ima Bolgarska še kakšne predloge za mirno rešitev odrinskega vprašanja, tedaj se zelo, zelo mudi. Drugi so omenjali možnost, da se stori še en »energičen korak«. (In Turki ostanejo v Odrinu.)

Pariz, 14. »Temps« javlja iz Peterburga: Rusija predloži velesilam, naj odrečejo Turčiji dovoljenje za 40dostotno zvišanje carine in vsako finančno podporo, dokler se v odrinskem vprašanju ne vda željam Evrope.

Frankobrod, 14. »Frankf. Ztg.« poroča: Obnoveitev diplomatskih zvez med Grško, Srbijo in Črno Goro ter Turčijo se izvrši vsak čas.

OGENJ V PIVOVARNI.

Dunaj, 14. Včeraj ob pol 12. je izbruhnil v Wiener Neudorfu v pivovarni »Austria«, in sicer v skladišču ječmena ogenj, ki je v kratkih minutah razdejal vso stavbo. Posrečilo se je lokalizirati požar. Škoda znaša več stotisoč kron. Požigalec neki Brenner se je sam ovadil žandarmeriji.

TISZA — PALLAVICINI.

Budimpešta, 14. V krogih narodne kazne pravijo, da se bo afera med Tiszo in Pallavicinijem rešila, ne da bi bilo treba apelirati na sodišče.

POVODNJL.

Budimpešta, 14. Od vseh strani prihajajo zopet poročila o velikanskih poplavih, ki so povzročile silno škodo.

PREDSEDNIK DUME ZASTRUPLJEN.

Peterburg, 14. Predsednik dume Komjakov je pomotoma namesto nekega leka zavžil raztopljen sublimat in se je zastrupil. Njegovo stanje je zelo slabo. Trije profesorji iz Moskve so se odpelali v Šipevko, kjer prebiva.

EKSPLOZIJA.

Rim, 14. Včeraj dopoldne je v Tiberski bateriji eksplodiralo dvoje malih šepnalskih skladišč. Trije volaki, zaposleni z napolnjevanjem bomb, so mrtvi.

BITKA NA IRSKEM.

Derry, 14. Med unionisti, ki so imeli slavnosten obhod po mestu, in nacionalisti, je prišlo do hudega boja z revolverji. Policija, ki je hotela napraviti red, je bila parkrat odbita.

TRAMVAJ V CARIGRADU.

Carigrad, 13. Ob velikanskih radovednosti občinstva je začel včeraj voziti prvi električni tramvaj v Carigradu, ki ga je zgradila neka nemška tvrdka.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Novi Jork, 13. Blizu Ristila v državi Nabraske je tovorni vlak s 40 vozovi zadel v oseben vlak. 13 oseb je težko poškodovanih. Vlak je vozil menažerijo. V splošni zmešnjavi je

ušlo mnogo zverin. Iz Ristila so odposlali stotnijo milice na lov.

MEHIKANSKE HOMATIJE.

Mehiko, 13. Vstaši so opustili obleganje Torreonu. V boju je bilo 3200 vstašev ubitih in 1000 ranjenih. Vladna vojska je izgubila 200 mož.

ZASTRUPLJENJE.

San Diego, 13. V Durangu so vstaši, ko so plenili, našli v neki pekarni pecivo, ki je bilo nastavljeno podganam. Ker niso vedeli tega, so ga pojedli. Sedem oseb je umrlo.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Posestvo se prodaja

zaradi bolezni pod zelo ugodnimi pogoji in sicer: Hiša št. 213 na Glincah z gostilniško koncesijo in opravo vred, krasen vrt, acetienska luč itd. — Hiša št. 20 na Glincah z prodajalniškimi prostori, priprava za vsako trgovino ker leži ob Tržaški cesti. — Hiša št. 116 na Glincah istotam z veliko delavnico. Več se izve pri lastniku Jos. Tribuču na Glincah št. 37.

Zakaj pač?

je »Pravi zagrebški Franck« tako priljubljen pri naših gospodinjah?

Le zaradi svojih prednosti! krepak okus, zlatorjava barva, nedosežna izdatnost.

Tovarniška znamka: Kavin mlinček.

al em 131/25.643

Poslajte naročnino, če je še niste!

Izšla je znamenita strokovna knjiga

„Nauk o serviranju“

neobhodno potrebna za hotele in gostilne. natakarije in natakarike, sploh za vsako hišo, ki mora kedaj postreči gostom. — Knjigi je dodano v pojasnilo razprav

96 tabel z raznovrstnimi vzorci in 338 nazornimi slikami.

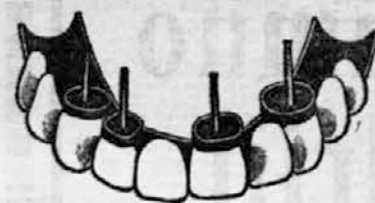
V platno vezana knjiga stane K 5.—, po pošti K 5-50, proti povzetju K 5-70.

Naroča se le pri »Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem« ali pa pri upravnistvu »Gostilničarskega Vestnika«, Ljubljana, Gradišče št. 7. — Pošilja se le proti naprej plačani naročnini ali pa proti povzetju.

Ferdinand Palovec

= koncesionirani zobotehnik =

18. avgusta zobotehniški atelje

in se priporoča v obilen poset. — Izdeluje umetna zobovja, zlate krone, zobe na kavčukove plošče, in izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.

Poseduje že številna priznana pisma tako n. pr. od vodstva semenišča, predstojništva servitskega samostana v Inomestu in druga.

Točna izvršitev. — Zmerne cene.

naznanja slav. občinstvu, da otvori v Ljubljani, Dalmatinska ulica št. 5 (poleg Kmetске posojilnice.)

Preselitveno obvestilo.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

ima od danes dalje svojo

pisarno na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje

t. j. v hiši vis-à-vis dosedanjega svojega stanovanja.

Uradne ure so kakor doslej vsak delavnik od 8. zjutraj pa do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih ni uradnih ur.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1913.

Načelstvo.

STAJERSKO SLIVOVKO

tropinovec, brinjevec, vse vrste likerjev ter

MEDICINALNA ZGANJA

in sicer štajerski konjak, borovničev, vinsko žganje, žganje iz šipkovih jagod priporoča

edina žganjarna v Celju

lastnik ROBERT DIEHL.

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Ko.

Ljubljana.

Telefon št. 296. Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. Telefon št. 296.

Stopnjice, balkoni, spomeniki, stavbni okraski itd.

„SLAVIJA“

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopeje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA »SLAVIJA« ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenjske police banke »Slavije« so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka »Slavija« narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond nad K 58 milijonov jamčijo za popolno varnost. Cistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2.733.740-70 Kapital in škod pa je do sedaj izplačala K 123.257.695-77. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

GENERALNI ZASTOP »SLAVIJE« VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Pozor!

Ker so vžigalice jugoslovansko socialno demokratične stranke že pošlje priporočila se v marljivo odjemanje vžigalice „Arbeiterwille“.
Naroča se jih pri upravi „ZARJE“ v Ljubljani.

Občno konsumno društvo v Trbovljah

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporočila svoje bogato zalogo manufakturnega blaga, vedno svežega špecerijskega blaga kakor tudi otroških oblek, delavskih oblek, srajc, ovratnikov, čevljev itd.

po najnižji ceni.

Vabi se torej cenjene člane, da vse svoje potrebščine nabavljajo v svojem lastnem podjetju. Član lahko postane vsakdo, kateri plača pristopnino in delež v obrokih do 40 kron.

Načelstvo.

Žepni koledar

za slovenske delavce in prometne uslužbenke izide vsako leto v založbi „ZARJE“.

Za letnik 1914. naj se organizacije že sedaj naroče, da ga dobe pravočasno. — Cena mu bo kakor vsako leto K 1.—.

Naroča se pri upravi Zarje v Ljubljani.

Občno konsumno društvo v Idriji

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Glavna prodajalna v lastni hiši.

Tri filijalke.

Valjčni mlin na lastnem posestvu v Podroteji pri Idriji.

Istotam še dve lastni hiši, gozd in dva travnika. Ima nad 670 članov ter nad pol milijona letnega prometa. Vljudo vabi sl. občinstvo mesta Idrije in okolice na pristop. V svojih prodajalnah prodaja za svoje člane vsake vrste manufakturnega, špecerijskega in drugega blaga po stalnih cenah.

Toči pristna vina in žganja, kupljena naravnost iz vinorodnih krajev.

Društvo sprejema od članov tudi hranilne vloge ter jih obrestuje po

5%

NAŠI ZAPISKI

Socialistična revija.

Izide na leto dvanajst števil.

Cena:

Za Avstro-ogrsko za vse leto 5 K. — Za Nemčijo 5'80 K, za ostale države 6'40 K. — Za organizirane delavce in dijake 3'60 K. Celi letniki leta 1910., 1911., in 1912. po 2'50 K.

Posamezna številka po 42 vinarjev.

Naročnina se pošilja upravi „Naših Zapiskov“ v Gorici.

ŽENSKI LIST

glasilo socialističnega ženstva

Urednica: Alojzija Štebi v Ljubljani.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec. Stane na leto 1'20 K. — Posamezna številka 10 vin.

Naroča se pri upravi: Ženski list v Ljubljani.

Priporočamo delavstvu sledeče knjige in brošure, ki jih ima v zalogi

založba „Zarje“ v Ljubljani.

Pripovedni spisi:

Etbin Kristan: Francka in drugi. Cena 50 vin.
S. Machar: Magdalena. Preložil dr. Anton Dermota. Cena 2 K.
Hans Kirchsteiger: Pod spovednim pečatom. I. del. Cena 260 K.
Hans Kirchsteiger: Pod spovednim pečatom. II. del. Cena 2 K.
P. Mihalek: Iz nižnj življenja. Cena 1 K.
M. Gorkij: Mati. Cena 4 K.
E. Zola: Rim. Prevel Etbin Kristan.

Znanstveni spisi:

Dr. Drag. Lončar: Politično življenje Slovencev.
Dr. Drag. Lončar: Dr. Janez Bleiweis in njegova doba. Cena 1 K.
Dr. Ivan Prijatelj: Prešernov spomenik. Cena 80 vin.
Dr. Ivan Prijatelj: Drama Prešernovega življenja. Cena 40 vin.
Abditus: Občinski socializem.

Agitacijska izdajanja:

— Vojna in socialna demokracija. Cena 30 vin.
— Program socialne demokracije v Avstriji. Cena 6 vin.
— Vun z enako volilno pravico. Cena 4 v.
— Zvišanje duhovniških plač. Cena 10 v.
Etbin Kristan: Primož Trubar in slovensko ljudstvo. Cena 8 vin.
Liberatus: V dobi klerikalizma. Cena 40 v.
— Razprava VII rednega zbora jugoslovanske soc. dem. stranke. Cena 60 vin.
Oto Bauer: Narodni ali razredni boj. Cena 6 vin.
— Lurška pravljica. Cena 50 vin.
Ljudski oder: Moderni razvoj. Troje predavanj soc. poslancev. Cena 40 vin.

Knjižica časopisa „Naprej“.

Ant. Kristan: Socializem. I. zvezek. Druga izdaja. Cena 20 vin.
Ant. Kristan: Socialna demokracija in kmetsko ljudstvo. Cena 10 vin.
Ant. Kristan: Zakaj smo socialisti? Cena 14 vin.
K. Marx in Fr. Engels: Komunistični manifest. Cena 40 vin.
L. Wurmund: Katoliško svetovno nazarje in svobodna znanost. Cena 70 vin.
Karl Kautsky: Kdo uničuje proizvajanje v malem. Cena 30 vin.
Karl Kautsky: Kapitalistični razred. Cena 30 vin.
Karl Kautsky: Proletariat. Cena 30 v.
Karl Kautsky: Razredni boj. Cena 40 v.
Karl Kautsky: Država bodočnosti. Cena 50 vin.
Etbin Kristan: Nevarni socializem. Cena 30 vin.
Etbin Kristan: Strahovi. Cena 30 vin.
Anton Kristan: O konsumnih društvih. Cena 20 vin.
E. Kristan: Narodno vprašanje in Slovenci. Cena 30 vin.

Koledarji:

Žepni koledar za leto 1913. Cena 1 K.
Družinski koledar za leto 1913. Cena 1 K.
Zadružni koledar za leto 1913. Cena 30 vin.
V zalogi so tudi še letniki 1912, 1911, 1910 in starejši.

Naši Zapiski.

Dobe se po 2 K kompletni: 1908, 1909, 1910, 1911, 1912.

„Zarja“:

letniki za leto 1911/12, 1912/13, vezana po 14 kron.

Naročila in pisma je naslavljalati na

Založbo „Zarje“ v Ljubljani.